

Ислом адолат динидир

11:00 / 20.08.2021 3610

Болалар орасида адолат қилиш ҳам ота-онанинг вазифаси ва болаларнинг ҳаққидир.

Ислом адолат динидир. У доимо барча нарсада, барча ерда, барча учун адолат бўлишининг тарафдоридир. Айниқса, ёш болалар учун. Шунинг учун ҳам ота-оналардан болалари орасида адолатли бўлишлари талаб қилинган. Бу болаларнинг тарбиясига ҳам, шахсиятига ҳам катта таъсир кўрсатади.

يُنْجِزُ الْمُحَافِيَةَ بِأَيْبِ قَوْلِ طَنَا؛ لِقَاؤُهُ نَعْلُ لَلِصَّرِي شَبَّ نُبْنَامُ غَنَّ لَلِإِنْعَانِ
دَهْشَا، هَلْ لَلِأَلْوَسَرِ أَيُّ لِقَاؤِ فِ، مَلَسُو هَيْلَعِ هَلْ لَلِإِلْصَرِ هَلْ لَلِأَلْوَسَرِ لَلِإِنْعَانِ
تَلْحَنُ دَقَّ كَيْ نَبَّ لُكَا؛ لِقَاؤِ فِ، يَلَامُ نَمُ أَدَّكَ وَ أَدَّكَ نَامُ غَنَّ لَلِأَلْوَسَرِ دَقَّ يِّنْ أ
نَا كُرْسِيًّا؛ لِقَاؤِ مُثْ، يَرْيَغُ آدَهْ يَلَعُ دَهْشَا فِ؛ لِقَاؤِ، أَلِ؛ لِقَاؤِ؟ آدَهْ لَشْمِ
يُؤَرِّي فِ وَ، إِذَا أَلَفِ؛ لِقَاؤِ، يَلَبُّ؛ لِقَاؤِ؟ أَوْ سَرَّ بَلِ يَفِ كَيْ لَلِأَلْوَسَرِ

هُؤَسْمُخُلَا هَاوَرُ: مُكِدَالُوَأُ يِفِ اؤُلْدُعَاوَهَلَلَا اؤُقَاتَا

Нуъмон ибн Башир розияллоху анхудан ривоят қилинади:

«Отам мени кўтариб, Расулulloх соллаллоху алайхи васалламнинг ҳузурларига олиб бордилар ва:

«Эй Аллоҳнинг Расули, гувоҳ бўлинг, мен Нуъмонга ўз молимдан буни, буни бердим», деди.

«Ҳамма ўғилларингга шунга ўхшаш бердингми?» дедилар у зот.

«Йўқ», деди.

«Бунга мендан бошқани гувоҳ қил, – дедилар ва сўнгра: – Уларнинг барчаси сенга бирдек яхшилик қилиши сени хурсанд қиладими?» дедилар.

«Ҳа», деди.

«Ундай бўлса, йўқ!» дедилар».

Бошқа бир ривоятда:

«Аллоҳга тақво қилинглар ва фарзандларингиз орасида адолатли бўлинглар», дейилган.

Бешовлари ривоят қилганлар.

Ушбу ҳадисга биноан, мусулмон инсон молиявий масалаларда ўз фарзандларининг барчасини баробар кўриши керак бўлади. Агар тенг имкониятли фарзандларнинг бирига мол бериб, бошқасига бермаса ёки бирига оз, иккинчисига кўп берса, адолатсизлик бўлади. Болалари орасида ҳиқду ҳасад, фитна кучаяди.

Агар шаръий сабаб бўлса, ота-она ўз болаларидан бирига кўпроқ, бошқасига озроқ мол берса, бўлади.

Мисол учун, бири бемор, иккинчиси соғ, бири камбағал, иккинчиси бой, бирининг болалари кўп, иккинчисиники оз.

يِفِ يَّتَحْمُودَالُوَأُ نَبِ اؤُلْدُعَاوَهَلَلَا اؤُقَاتَا: لِقَا مِيهَارْبِ اِنَع
يَزُورْمَلَا نَبِ سَحْ هَاوَرُ، هَلْبُقُلَا

Иброҳимдан ривоят қилинади:

«Одамлар болалари орасида, ҳатто ўпишда бўлса ҳам, адолат қилишни яхши кўрар эдилар».

Ҳусайн Марвазий ривоят қилган.

Ўтган солиҳлар ҳатто болаларини ўпишда ҳам бир хил ўпишга ҳаракат қилишар эди. Адолатсизлик бўлиб қолмасин, биттасини кўпроқ ёки яхшироқ ўпиб қўйиб, иккинчисининг кўнгли синмасин, деган маънода ота-оналар болаларига ниҳоятда эътиёткорлик билан муомала қилар эдилар.

Саҳобалар ва тобеъинларнинг одатлари шундай бўлган экан. Болаларга нисбатан адолатли, ҳаммаларига бир хил муносабатда бўлиш, ҳаммаларини бир хил кўриш зарурлигини яхши англаган мусулмонларнинг дастлабки авлодлари, ҳаттоки, болаларини ўпишда ҳам адолат бўлиши учун ҳаракат қилишар экан.

نُبَاِءِ اَجْف مِلْسُو هِي لَع لَلِ اِلْ صِيْبِن لْ اَنْع لْ جَر نَا ك : ل ا ق ن س خ ل ل ا ن ع
هَدَع قَا ف ؛ ه ل ة ن ب ا وَا ر ح ا ه ل نُبَاِءِ ا ج م ث ، ي ن م ي ل ل ا و د خ ف ي ل ع ه د ع قَا ف ه ل
ت ي و س ت ن ك و ل : م ل س و ه ي ل ع ل ل ا ي ل ص ي ب ن ل ل ا ق ا ف ؛ ص ر ا ل ا ي ل ع
ي ز و ر م ل ل ا ن ي س ح ه ا و ر ، و د خ ف ي ل ع ه د ع قَا ف . ا م ه ن ب

Ҳасандан ривоят қилинади:

«Бир киши Набий соллаллоҳу алайҳи васаллам билан ўтирган эди. Унинг бир ўғли келди ва у уни ўнг сонига ўтирғизди. Кейин бошқа ўғли ёки қизи келди, уни ерга ўтирғизди.

Шунда Набий соллаллоҳу алайҳи васаллам:

«Икковига тенг муомала қилганингда эди», – дедилар.

У унисини ҳам сонига ўтирғизди».

Ҳусайн Марвазий ривоят қилган.

Болаларнинг муомаласидаги адолат қанчалик бўлиши кераклиги ушбу ривоятда очиқ кўриниб турибди.

Болаларидан бирини қучоғига олиб, бошқасини ерга ўтқазиб адолат бузилганининг аломати эканидан, Набий соллаллоҳу алайҳи васаллам отага насиҳат қилдилар. Саҳобий розияллоҳу анҳу дарҳол ана шу амрни бажо келтириб, иккинчи болани ҳам қучоғига олди.

Мана бу ҳақиқатларни ҳам жуда яхши англаб олишимиз керак. Болаларимизга қиладиган катта-кичик муомалаларимизда адолатли бўлишимиз, ҳаттоки, уларни ўпиш ёки қучоғимизга олишда ҳам бу ҳақиқатни унутмаслигимиз лозим.

ءَاجُذْ اِسْلَاجِ مَلَسُو هِلَعِ لَلِ اِلصُّيْبُّنِ لِمَنْ يَبُ؛ لِقِ اِقْرِنَسْخَلِ اِنَعِ
هُدَعُوقَاوِ وِسْ اَرْبَحَسَمَفِ مَوْقِلِ اَيَحِ اِنِ يَفِ هَيْبَا اِلِ اِيَهْتُنَا اِيْتَحُّيْبِصِ
هُلِ اِيَهْتُنَا اِيْتَحُّ هَلْ هُنْبَا اِتَّءِاجُ مُثَّ عَاسَّ شَبَلَفِ، اِنْمُيْلِ اِوَدْحَفِ اِلَعِ
:مَلَسُو هِلَعِ لَلِ اِلصُّيْبُّنِ لِمَنْ يَبُ اِقْفِ، اِضْرَّ اِلِ اِبِ اِهْدَعُوقَاوِ اِوَسْ اَرْبَحَسَمَفِ
هُوَرِ، اِنَّ اِلِ اِقْفِ، اِيْحُّ اِلِ اِوَدْحَفِ اِلَعِ اِهْدَعُوقَاوِ. اِيْحُّ اِلِ اِوَدْحَفِ اِلَعِ اِهْدَعُوقَاوِ
:يَزُورَمَلِ اِنْيَسُحِ

Ҳасандан ривоят қилинади:

«Набий соллаллоҳу алайҳи васаллам ўтирган эдилар. Бир болача келди ва қавмнинг бир чеккасида ўтирган отасининг олдига борди. Ота унинг бошини силади ва ўнг сонига ўтирғизди. Бир муддат ўтди ва унинг қизчаси келиб, олдига борди. У унинг бошини силаб, ерга ўтирғизди.

Шунда Набий соллаллоҳу алайҳи васаллам:

«Уни нариги сонингга ўтқазганингда эди», – дедилар».

Бас, у қизни бошқа сонига ўтирғизди. Ул зот:

«Энди яхши бўлди», – дедилар».

Ҳусайн Марвазий ривоят қилган.

Бу ҳадис аввалги ривоятнинг бир оз кенгроқ баёни экан. Бу ерда ота ўз ҳузурига келган иккала фарзандининг ҳам бошини силагани ҳақида сўз кетмоқда, яъни иккисига бир хил меҳр кўрсатган. Фақат уларни ўтқазилган орада фарқ содир бўлган. Ана ўша нарса ҳам Набий соллаллоҳу алайҳи васалламнинг эътиборларидан четда қолмаган.

«Бахтиёр оила» китобидан